

Večernik

Leto VI (XIII.), šte. 20

Maribor, torek 26. januarja 1932

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vredn. mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prašernova ulica št. 4

Zli duh nezaupanja

Svetovna vojna, ta največja grozota v človeški zgodovini, se je sicer končala že pred trinaštimi leti, toda zli duhovi, ki jih je priključala, strašijo še vedno na vseh koncih in krajih. Naivejši zli duh pa je gotovo splošno nezaupanje, ki se je naselilo tako v srca posameznikov, kakor celih narodov. Vera v odkritosrčnost, poštenost in dano besedo je omajana do samih temeljev. Prijateljstvo in zavezništvo je samo še fraza, plašč za pokrivanje pravih namenov, ki so v večini primerov egoistični. Vsakdo vidi samo svoje, lastne interese in je za njihovo uresničenje pripravljen zagrešiti vsako izdajstvo. Mirno lahko trdimo, da človeštvo še nikoli ni bilo tako zastrupljeno, kakor je ta zadnja leta.

In tu je korenina vsega ostalega zla, posebno pa oboroževanja, ki je za človeštvo najtežje breme. Le nezaupanje sili države, da trošijo ogromne vsote za sili, puške, topove, zrakoplove, vojne ladje, tanke, utrdbe in vse drugo, kar je potrebno za moderno obrambo in vojno. Poleg tega pa prilagajajo tudi vse druge življenje temu glavnemu namenu. Izkušnja svetovne vojne jih je naučila, da je najbolje zavarovana in pripravljena ona država, ki ima sama dovolj močno agrarno produkcijo in industrijo vseh palog, ki prihajajo v poštev. Zato se vsa leta neprestano pospešuje domače poljedelstvo, ustanavljajo se nova industrijska podjetja, izpopolnjujejo stara in zbirajo se ogromne količine živil. Na drugi strani se pa po tresorih narodnih in drugih bank kopičijo zaoge zlata in valut. In vse to so samo mrtvi kapitali, namenjeni obrambi proti strahu, zlemu duhu nezaupanja, ki lebdi nad nami.

Zaradi tega smo zašli v tako silno absurdno stanje, da morajo milijoni ljudi stradati kljub nadprodukciji vsega, kar potrebuje človek za svoj obstoj. Na drugi strani pa nas vse tare pomanjkanje denarja, v prvi vrsti dolgoročnih kreditov. Države, ki se v zlatu skoraj duše in zaradi nje trpe težko krizo, ga ne zaupajo tistim, ki ga nimajo in bi ga lahko podozorno investirale. Pa tudi v notranjosti posameznih držav vidimo isti pojav. Banke in ostali denarni zavodi ne dajejo posojil, če jih pa dajejo, zahtevajo zanje absurde garancije in nenormalno visoke obresti. Zdi se, da je tako vse postavljeno na glavo in ne umira današnji svet od pomanjkanja, ampak od prenasitosti z vsem.

Prekletstvo teh abnormalnih razmer čutijo vsi in se jih prav dobro zavedajo, zato se sklicujejo neprestano nove konference vseh mogočih politikov, delegatov in ekspertov, ki pa propadajo zaradi iste bolezni: nezaupanja. Prav sedaj se bližamo novi taki konferenci, ki bo morala največja in na dalekosežnejša od vseh, kar smo jih doživeli po svetovni vojni. To bo svetovna razorožitvena konferenca v Ženevi, ki bo pričela zborovati

Pogajanja med Francijo in Anglijo

HOOVERJEV SPORAZUM NAJ SE PODALJŠA ZA ENO LETO. — ANGLEŠKO IN FRANCOSKO STALIŠČE O VPRAŠANJU REPARACIJ.

LONDON, 26. januarja. Sinočnja pogajanja angleških in francoskih ekspertov v Parizu, katera je vodil sam ministrski predsednik Laval, so ugodno napredovala. Zatrjuje se, da je sporazum v glavnem celoten dosežen. Po zatrdilu takajšnjih političnih krogov, je glavni predmet pogajanj vprašanje sporazuma med Anglijo in Francijo glede časa in pogojev konference za ureditev reparacijskega problema.

Angleški predlog predvideva enoletno podaljšanje Hooverjevega sporazuma. V tem času se ne bi od Nemčije zahtevala nikakršna plačila reparacij. Ta odgovor pa bi se dovolila brez vsakega po-

sebnega sporazuma, ki bi kakorkoli tangiral veljavnost principa reparacij. Med tem bi se iskala sredstva in pota za definitivno ureditev celotnega kompleksa vprašanj. Angleži so namreč prepričani, da se bo v tem času tudi splošni gospodarski položaj Nemčije toliko izboljšal, da končna odločitev ne bo več tako težavna kakor je sedaj.

Francija pa vztraja, da se pri Youngovem načrtu, da se nekateri spremembi ne brani več tako, kakor se jih je doslej. Sporazum v tem vprašanju je zato tako važen, ker se, dokler se ne doseže, ne moreta sestati Laval in MacDonald.

Položaj na Daljnem vzhodu vedno bolj kritičen

PRED AMERIŠKO-JAPONSKIM KONFLIKTOM, JAPONCI ZASEDAJO VES ŠANGHAI? KRIZA NANKINSKE VLADE

ŠANGHAI, 26. januarja. Po sedanjem položaju sodeč izgleda, da bo prišlo do resnega spora med Ameriko in Japonsko. Kakor je znano, so Japonci izkrcali močne posadke in koncentrirali številne bojne ladje v šanghajskem pristanišču in v njegovi okolici, kar je Američane silno razburilo, ker imajo oni v Šanghaju samo 1200 vojakov. Večina ameriških azijskih bojnih ladij je v Manilli, in rabijo za pot v Šanghaj tri dni.

ŠANGHAI, 26. januarja. Tu se splošno pričakuje, da bodo Japonci popolnoma okupirali mesto, ki je največje kitajsko pristanišče. Kitajske oblasti se namreč odločno branijo razpustiti protijaponske organizacije in preprečiti bojkot japonskega blaga.

ŠANGHAI, 26. januarja. Predvčerajšnjim zvečer je silno eksplozija v znamenila vse mesto. Prebivalstvo je bilo prepričano, da so Japonci pričeli bombardirati kitajske postojanke, kar se pa ni zgodilo. Eksplozija je le neko predmestno kitajsko municijsko skladišče, pri čemer je bilo ubitih 50 vojakov, ki so vršili stražno službo. Kako in zakaj je eksplozija nastala, ni znano.

NANKING, 26. januarja. V kitajski vladi je nastala kriza. Ministrske predsednik Sun Foa in zunanji minister Čen sta podala ostavko, ker nista prodrli s svojimi zahtevami po odločnem oboroženem nastopu proti Japoncem. Nova vlada bo, kakor se zatrjuje, bolj popustljiva in bo izpolnila vsaj glavne japonske zahteve.

Rusko-poljski pakt o nenapadanju

PAKT JE BIL VČERAJ PODPISAN IN BO VELJAVEN TRI LETA. — DOLOČILA SPORAZUMA.

MOSKVA, 26. januarja. Sinoči je bil podpisan zaključek rusko-poljskega pakta o nenapadanju. Pakt bo veljaven za dobo treh let, se bo pa lahko podaljšal za enako časovno razdobje, če se med tem ne bo z ene ali druge strani odvedal. Obe državi sta se obvezali skrbeti z vsemi silami za ohranitev medsebojnega miru in izgraditev ter izpopolnitev Kelloggovega pakta. Nadalje se obvezujeta, da se v slučaju napada s stra-

ni tretjega ne bosta pridružili sovražniku, bodisi da bi napadel Rusijo ali pa Poljsko, ampak bosta ostali nevtralni. Dokler bo pakt v veljavi, ne bo smela ne ena ne druga podpisnica skleniti s katero drugo državo sporazuma v škodo pogodbenice. V diplomatskih krogih so ta sporazum med Rusijo in Poljsko sprejeli z velikim navdušenjem in vidijo v njem začetek pomirjenja bližnjega vzhoda.

STANJE NARODNE BANKE.

BEOGRAD, 26. januarja. Stanje Narodne banke je 22. t. m. izkazovalo povečanje aktiv, zlate podlage za Din 22.486.226,57, dočim so se devize, ki niso vštete v podlago, zmanjšale za Din 5.507.060,70. Prejšnji avansi države so se povečali za 350.624,67 Din, začasní avansi pa za 50 milijonov, tako da znašajo sedaj skupno 300 milijonov. Rez-

ervni fond se je zvišal na 208.651,95 Din, nepremičnine za 45.439,30, a razna aktivna za 84.841 Din. V pasivah se je zmanjšal obtok novčanic za 142.812.955 Din, obveze so se povečale za 168.595.761,79 Din, one z rokom za 32.380.718, razna pasiva pa za 4.187.796,95. Obtok bankovcev znaša 5.738.705.392,03 Din in je krit v celoti s 36,67 v zlatu pa s 30,64 odstotki.

2. februarja. Toda že čas, v katerem se pripravljamo, nam jemlje že vnaprej vso vero v njen uspeh. Radi bi sicer verjeli, da bo končno in za vselej razgnala sedanje strašno morečo meglo, a naš optimizem duši tisoč nerešenih vprašanj, ki

so prvi pogoj za resnično in vsesplošno razorožitev. Prvo in temeljno vprašanje pa je in ostane: odstranitev nezaupanja in obnovitev vere v medsebojno sodelovanje izmučenega in težko preizkušnega človeštva.

REVOLUCIJONARNI POKRET NA ŠPANSKEM.

Novi krvavi spopadi. — Jezuiti bežijo. — Revolucija je bila zanetena iz inozemstva.

MADRID, 26. januarja. V Barceloni, glavnem mestu Katalonije so nastali krvavi nemiri. Spopadi so se staknili delavci in redarji. Skupina delavcev je vdrla v neko plesno dvorano in povzročila tak nered, da je morala nastopiti policija. Ker se delavci niso hoteli ukloniti, je nastal pretep in pobo, v katerem je bil neki policijski častnik ubit, okrog 50 oseb pa je bilo težje in lažje ranjenih. Delavci so se vdali šele potem, ko je policija dobila ojačenje in jih je 150 aretirala.

MADRID, 26. januarja. Patri jezuiti zapuščajo Španijo. Največ jih gre v Belgijo, kjer se nameravajo naseliti. V Valenciji so pristaniški delavci stopili v štrajk, v Montrealu so revolucionarji zažgali cerkev. Španska vlada je mnenja, da se vodi vstaja iz inozemstva. Šlo je za zelo nevaren pokret, ki bi lahko imel nedogledne posledice, da ni bila vlada pravočasno posvarjena. Da so tu vmes inozemske roke, je dokaz tudi to, da je dospela iz inozemstva te dni denarna pošiljka v znesku 2 milijonov zlatih pezov za komunistični komite.

FRANCOSKA INTERVENCIJA RADI BESARABIJE.

RIGA, 26. januarja. Po uradnem poročilu so dokončno prekinjeni romunsko-sovetski razgovori za sklenitev pakta o nenapadanju.

PARIZ, 25. januarja. V zvezi s prekinitvijo romunsko-ruskih pogajanj piše »Petit Parisien«, da je zelo malo upanja, da bi se mogla nadaljevati v Ženevi, izvzemši, če uspe francoska intervencija, ki hoče pridobiti Rusijo za to, da bi se tudi formalno odrekla Besarabiji.

OBSODBA RUSKIH ŽELEZNIČARJEV.

MOSKVA, 26. januarja. V obravnavi radi velike železniške katastrofe v bližini Moskve, pri kateri je bilo veliko število potnikov ubitih in ranjenih, je sodišče danes izreklo sodbo. Glavna obtožnica, strojevodja in postajenačelnik, sta bila obsojena vsak na deset let, ostalih šest obtožencev pa na eno do 8 let ječe.

Vsodržavna organizacija geodetov in geometrov.

V nedeljo je bil v Beogradu kongres organizacije geodetov in geometrov iz vse Jugoslavije, na katerem je bilo sklenjeno, da se opuste dosedanje pokrajinske organizacije ter se osnuje enotno Združenje jugoslovanskih geodetov in geometrov. Nova skupna uprava bo izvoljena danes. Organizacija bo štela okoli 700 članov.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opolodne): Mogoče lahne padavine na obrobju Alp. V splošnem nobene bistvene spremembe.

V slučaju zastrupljenja, povzročenega po zastrupljenju pokvarjenih jedil kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfinu, opiju, kokainu je uporaba naravne »Franz Joseflove« grenčice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svinčen staropreizkušena »Franz Josefova« voda ne odpravi samo trdovratno zapeko, temveč da učin kuje tudi kot specifično protisredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Avto „Pomožna akcija“ je prešvigal vse mesto

POBIRANJE OD HIŠE DO HIŠE KON ČANO. — NEKAJ BILANCE. — ZGODBA O PRIJATELJICI SLOVENCEV ALI: KDO JE KULTUREN?

V petek zjutraj smo se spravili na delo v tretjem okraju, popoldne pa v četrtm. Uspehi niso bili baš najbolj zadovoljivi. V soboto pa smo zaključili z delom v petem okraju; tu smo naglo opravili, ker je večina prebivalcev zelo siromašnih.

Skoro v vsakem okraju je bilo nekaj strank, ki so nas naprosile, da se oglasi mo dan ali dva kasneje, in vse te stranke, ki jih ni bilo malo, smo obiskali v soboto popoldne. Vozili smo se križem krašem po mestu, čez most in zopet nazaj; vožnja ni bila baš najprijetnejša na odprtem tovornem avtomobilu, povrhu pa je bil še mrzel veter. Pri nekaterih strankah, kljub temu da so nas naročile, nismo opravili ničesar.

Omembe vreden pa je ta-le primer: V Trubarjevi ulici pozvonila skavta-nabiralca pred lepim stanovanjem; odprtel pride sama gosposdinja. Skavta lepo povesta, po kaj sta prišla, nakar ima ona precej osorno veli: »Sprechen Sie deutsch!« Ko pa pravi eden, da nemško ne znata, začne dama nekaj mrmrati, konča pa prav krepko, glasno in jasno, bistro in čisto — »verdamme Slovenen!« To se je zgodilo v Mariboru, dne 23. t. m. v 14. letu nacionalne države Jugoslavije! Skavta sta dospevši nazaj k avtu, v eni sapi hitela pripovedovati, kaj sta doživela. Pa smo se upravičeno vsi zgražali nad tem nezasišanim vedenjem nemške navdahnjene gospe, ki prvič za mestne reveže (pa naj bodo slovenske ali nemške narodnosti) ne pozna usmiljenja, povrhu pa še na tako oduren in žaljiv način zapodi poživovalna skavta. Mogoče bi se dalo od katerekoli strati omenjeni gospe primeren pouk. Njeno ime in imeni obeh nabiralcev so na razpolago v uredništvu »Večernika«! (Je že poskrbljeno, da bo tista dama dobila primeren pouk. Op. ur.)

Mnogo je bilo darovalcev, ki so darovali, kar so pač mogli. Tako smo nabirali v petem okraju na rodbino, ki je v

pomanjkanju drugega prispevala nekaj velikih grud premoga. Pri neki branjevki smo tudi prosili za kak dar, pa nam je izročila 10 litrov mleka, ki smo ga kasneje oddali v mestno ogrevalnico. Sadržarska zadruga na Miklošičevi cesti pa je darovala dva zaboja jabolk, pa še vsak nas jih je nekaj dobil v žep, češ, »da vam ne bo dolgčas«. Trgovina Kos z južnim sadjem v Vetrinjski ulici je darovala dva zaboja pomaranč, v petem okraju smo dobili nekaj kilogramov mesa itd.

9ko napravimo malo bilanco o nabiranju v teh treh dneh, moramo reči, da je bilo najuspešnejše pobiranje v četrtki popoldne v drugem okraju; avto sicer ni bil poln, a sorazmerno mnogo bolj kot v drugih okraih. Med darovalci so se zelo dobro, če ne najboljšo, izkazale — profesorske rodbine. Blago, ki so ga darovale, je bilo oprano in zakrpano, večinoma tudi zlikano. Imeli smo mnogo zabave, ko smo ugotavljali: »Ta klobuk pa je od mojega razrednika; glej, te hlače je nosil oni profesor; ta-le svinčnik v žepu profesorjevega telovnika, je pa tisti, ki mi je že nekaj cvekovi napisal!« itd.

Se nekaj moram omeniti: Marsikje so nas zapodili, kakor da bi bili berači: »Vsak dan jih je mnogo, ki zvonijo!« Bum, pa so se nam zaprla vrata pred nosom. Včasih res nismo vedeli, ali bi se smejali ali jezili... V mnogih hišah pa je šlo kot »po žnorce«. Navadno pa, kadar je naš avto privozil pred hišo, da so se zapirala stanovanjska vrata in so se odpirala okna, polna radovednih glav. Če smo »pobarali« kar s ceste, so se ljudje delali, kot da se jih ne tiče. Morali smo iti v hišo, trkat na vrata, in je včasih bilo kaj, včasih pa nič. Na večkrat nič.

Delali pa smo kljub vsem neprijetnostim in težavam z veseljem in storili dobro delo, kakor je to naša sveta skavtska dolžnost.

Skavt-nabiralec.

Zopet Surno delo v železniških delavnicah.

Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je včeraj brzojavno sporočila mariborskim delavnicam državnih železnic, da se zopet uvede surno delovni čas. Od danes dalje bodo torej delavci delali pet dni tedensko po 8 ur, ob sobotah pa 6 ur. Tudi v ptujski delavnici je uveden z današnjim dnem normalni delovni čas.

Smrtna kosa.

Pretekli teden so umrli v Mariboru: Jože Ortan, tesar, star 7 let; Ana Kapunova, zasebnica, 75 let; Marija Medaničeva, zasebnica, 82 let; Ivanka Javornikova, hčerka delavke, 4 leta; Anton Rožman, oglar, 35 let; Josip Jančič, pomožni delavec, 53 let; Kunigunda Marholdova, prevžitkarica, 70 let; Jakob Turin, delavec, 58 let; Marija Kukovčeva, prevžitkarica, 65 let; Ivan Filipič, kovaški mojster, 29 let; Matija Krivec, delavec, 54 let; Leopold Fischer, sinček tkalskega mojstra, star 7 mesecev; Josipina Momova, delavka, 55 let; Valentin Veber, nadučitelj v pokouju, 77 let; Franc Sušterič, orožniški narednik v pokouju, 63 let in Marija Pupičeva, hčerka sodnega uradnika, stara 7 mesecev.

Premestitve učiteljev.

Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni med drugimi: Ivan Petrovič iz Hajdine v Pobrežje, Josipina Omahen-Vebrova iz Beltincev v Planino in Milan Apih iz Hoč v Maribor.

Tolmač nemškega in italijanskega jezika.

Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo profesorja na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru, g. Franca Finka, za tolmača nemškega in italijanskega jezika pri tukajšnjem okrožnem sodišču.

Na koncertu svetosavske proslave bo poleg drugih zborov zapel tudi zbor moškega učiteljskega pod vodstvom učitelja g. Dragotina Cvetka, narodno »Hladno jesen« in Adamičovo »Lucipeter ban«.

Adresa narodnega predstavništva

VELIKA PATRIOTIČNA MANIFESTACIJA SENATORJEV IN NARODNIH POSLANCEV.

Včeraj popoldne je bila v Beogradu tretja skupna seja obeh zbornic narodnega predstavništva, kateri so prisostvovali vsi senatorji, poslanci in ministri s predsednikom g. Petrom Živkovićem na čelu. Po odobritvi zapisnika zadnje seje je poslanec dr. Slavko Šečerov prečital addresso, katero bo narodno predstavništvo izročilo vladarju kot odgovor na prestolni govor. Posamezne odstavke, ki govore o prejšnjih političnih razmerah v naši državi in o enotnih smernicah za bodočnost, so senatorji in poslanci pozdravljali z navdušenimi vzkliki in odobravanjem.

Po prečitavanju adrese je prvi govoril poslanec Vlada Miletić, ki je predlagal, naj jo narodno predstavništvo sprejme v celoti in obliki, kakor jo je sestavil adresni odbor. Pri sledeči debati so spregovorili dr. Milenko Marković, senator dr. Vladimir Ravnihar, senator Uroš Desnica, senator dr. Benjamin Šuperina, poslanec župnik Janko Barle, poslanec dr.

Haužek, senator dr. Alkalaj ter senator dr. Ljuba Tomašič.

Vsi govorniki so naglašali pravilnost nove jugoslovenske politike in izrazili potrebo po zares složnem delu za lepšo bodočnost. Posebno pozornost je vzbudil govor slovenskega senatorja Ravniharja, ki je obrazložil stališče Slovencev do nove državne politike. Uvodoma je dr. Ravnihar govoril o slovenskem jeziku, ki je dobil častno mesto poleg srbohrvaščine in ki je in bo naša narodna svetinja, nato pa o adresi sami. Zaključil je z besedami: »Ni mogoča Jugoslavija brez Slovencev, kakor tudi Slovenci ne morejo obstojati brez Jugoslavije. Tu je naše mesto, v naši državi, močni, zdravi in silni. Tu je naša bodočnost!«

Tako se je vsa včerajšnja seja narodnega predstavništva razvila v veliko patriotično manifestacijo.

Seja je bila ob 20. uri zaključena in se je adresna debata nadaljevala danes popoldne.

Nevaren svedrovec pod ključem.

Te dni je imela naša policija srečno roko, ko je prišla nekega brezposelnega natakarija po imenu Maks Ovid, ki se je priklatil v Maribor iz Zagreba. Ob aretaciji so našli pri njem razno vlomilsko orodje iz česar je policija sklepala, da je baš to tišči svedrovec, ki je v zadnjem času izvršil toliko vlomov v razna privatna stanovanja, in to kar pri belem dnevu. Po daljšem zaslišanju je ta nevredni nosilec slavnega imena rimskega poeta Ovida tudi priznal svoje grehe. Ugotovljeno je doslej, da je vlomil v stanovanje natakarija Karla Maka na glavnem kolodvoru, kateremu je odnesel tri skoro nove moške obleke in več perila ter ga tako oškodoval za 6000 Din. Vlomil je tudi v stanovanje sobarice Zofke Hauptmannove v Gregorčičevi ulici in ji pobral denar in obleko, v skupni vrednosti 5000 Din. Nadalje ima na vesti vleme v sobe kolodvorskih natakarijev, v sobo natakarija Cerovška v Veliki kavarni, sobarice gostilne Maribor, vratarja Mariborskega dvora — kakor se vidi, je najrajši obiskoval »kolege in kolegice«. In ko je te več ali manj obral, se je lotil še privatnih strank in izvršil vsega skupaj 19 vlomov. Nemara pa jih bo še več. Zaenkrat je ta nevarni svedrovec spravljen v zapore okrožnega sodišča.

Predrzen tat koles.

Zadnje čase se je zopet pojavil v Mariboru poklicni tat koles, ki pa se zna pred varnostnimi organi spretno skrivati. Včeraj dopoldne je bilo ukradeno posestniškemu sinu Francu Berasu iz Prepolj, iz veže tukajšnjega okrožnega sodišča skoro novo, črno pleskano kolo, vredno 1500 Din. Ob istem času je zmanjkalo kolo iz veže okrožnega sodišča tudi delavcu Francu Korperju. Doslej se je ta kolesarski specialista še vsakokrat srečno odurjal, a se bo že tudi njega prišla smola, nič se bati. Kolesarji naj bi pa tudi malo bolj pazili na svoje jeklene kobiljčke.

Je vedno bil in letos tudi bo. — Kdo? Ima planinski raj in dirindaj. — Kdaj? Nam srca vžge, nabrusi nam pete. — Kje? Kdo? — Planinski ples v planinski slavi. Kdaj? — Pred svečnico v pondeljek nas pozdravi. Kje? — Tam, kjer se zdaj v Unionu pravi.

Čudno zgodbo

o reklamah bi lahko pripovedoval metêr »Večernika«. Ko je dobil za staviti inseratno reklamo za priljubljeno prireditel naših planincev, planinski večer dne 1. februarja pri »Unionu«, mu je vajenček Stavko Črkič postavil to reklamo takole:

PLA NINSKI
PLE 1. II. 1937 UNION

Metêr, ki se mu je mudilo, ni vedel, ali naj bi se smejal ali jokaj. Vajenčka je potegnil za ušesa in ta mu je priznal, da je pripadnik novega sloga v tipografiji in da bo te vrste reklama svoj namen sigurno dosegla.

»Bele gore«.

Nocoj ob 20. uri bo v dvorani Zadrugne gospodarske banke skioptično predavanje Koraneka »Bele gore«, h kateremu vabimo vse ljubitelje planin in lepih fotografij!

Intimna proslava „Ljudske univerze“

Družabni večer v dvorani Nabavljalne zadruge.

Po nedeljski širši proslavi desetletnice svojega obstoja v veliki kazinski dvorani, je priredila naša Ljudska univerza snoči intimno slavo v dvorani Nabavljalne zadruge, katerega so se poleg odbornikov in ustanoviteljev udeležili tudi zastopniki nekaterih naših narodnih in kulturnih organizacij ter časnikarji.

Povabljeni goste je pozdravil predsednik g. inž. Janko Kukovec ter se ob tej priliki zahvalil vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri izvršitvi dosedanjega dela, posebno pa še pri nedeljskem slavlju, tako ge. Skvarčevi, gđc. Zacherlovi, g. proi.

Mirku, g. Neraliču in g. Živku. V naslednjih nagovorih pa so gg. ministri v p. dr. Vekoslav Kukovec, upravitelj Viktor Grčar, odvetnik dr. Vinko Rapotec in šolski inspektor v p. Andrej Senkovič čestitali predsedniku in odboru Ljudske univerze, želeč jim tudi v drugem desetletju popolnega uspeha.

Lepo intimno slavo je zaključil g. sodni svetnik dr. Vladimir Travner, ki je s svojim duhovitim šaljivim kramljanjem poskrbel za resnično in nepriljubeno zabavo.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 26. januarja ob 20. uri »Lutka« ab. C.
Sreda, 27. januarja. Zaprto.
Četrtek, 28. januarja ob 20. uri »Škorpijon«, ab. A.
Petek, 29. januarja. Zaprto.

Mariborski podžupan pisatelj R. Goluh, ki je že s svojim prvim večjim delom, s socialno dramo »Križa« vzbudil občo pozornost, je izročil marib. gledališču novo delo »Groteska sedanost«, ki je izredno posrečena in duhovita satira. To v naši dramski literaturi gotovo edinstveno in svojevrsno grotesko pripravlja J. Kovič in bo njena krstna predstava v kratkem.

Salonski komik Wollner samo še par dni. V soboto balonska reduta mask, Veľ kavarna.

Cercle français.

Otroški večer, ki ga je priredil francoski krožek v soboto v »Vesni«, je potekel prav prijetno in v splošno zadovoljstvo. Otroci francoskega otroškega vrta, tudi najmanjši, ki posečajo vrtec šele par mesecev, so govorili in peli svoje vloge presenetljivo dobro. Za tako lep napredek zasluži pohvalo predvsem gospe C. Dacaro za jezikovni in gospodarski St. Poljančeva za muzikalni del. Gospa dr. Vrečkova, ki je izza začetka šolskega leta vadila v svojem kurzu posamezne točke programa, se radi boleznih prireditve žal ni mogla udeležiti. Po končanem sporedu je ravnateljica »Vesne«, gospa M. Rapoc, dala postreči deci čajem in pecivom, kar je vzbudilo med malčki veselo razigranost.

Iz Poljčan

Požar. V sosednjih Ločah je te dni zgorelo do tal gospodarsko poslopje upokojenega železničarja in posestnika Vulgo Gartnerja. Ogenj je uničil tudi krmo in vse kar je bilo v poslopiju, samo živino so še pravočasno rešili. Poličanski gasilci so ob enem z loškimi, ki so bili prispeli že pred njimi, storili vse, da se ni plamen razširil še na sosednja poslopja. Ogenj je baje nastal od cigaretnega ogorka, ki ga je nekdo neprevidno odvrget.

Nezgoda otroka. Mala štiriletna Štefka Verle se je igrala v izbi. Hotela je splezati na klop pri kmečki peč. Pri tem pa ji je spodletelo in je padla tako nesrečno na tla, da si je zlomila desno ročico nad komolcem.

V znamenju krize. Tudi naše sokolsko društvo je sklenilo, da radi težkih gospodarskih razmer ne priredi v predpustu nobenih vesellic. Da pa ne bomo brez vsega rajanja, bo zato 1. februarja pri Hartnerju planinski ples za vse.

Dober svet.

Zdi se mi, da ima moj pes bolhe.
»Kaj naj storim?«
»Hm, nikar mu ne hodi preblizu.«

NIKOVI DRUŽBI“!

Curren Bell:

32

Lowoodska sirota

»Da, končno je prišla tvoja »boite«. Zanesi jo v kak kot in zabavaj se s tem, da ji preiščeš drobovino«, je dejal globoki, precej porogljivi glas Mr. Rochester, ki je prihajal iz ogromnega naslonjača kraj ognja. »In čuvaj se,« je pristavil, »da me ne motiš s podrobnostmi anatomskega procesa ali s kako opazko o kakovosti drobovine! Izvrši svojo operacijo lepo tiho. Ali si me razumela?«

Adelki svarila ni bilo treba, saj se je že bila umeknila s svojim zakladom na zofo in je odvezavala motvoz, s katerim je bil privezan pokrov. Odstranivši oviro in odgrnivši nekaj srebrnih obojev iz svilenatega papirja, je radostno vzkliknila: »O moj Bog! Kako lepo!« in potem utihnila, zameknivši se v občudovanje darov.

»Ali je gospodična Eyre tu?« je zdajci vprašal gospodar in se napol dvignil iz svojega udobnega položaja, da bi videl do vrat, kjer sem bila obstala.

»Ah! dobro, pristopite! Sedite k meni!« Potegnil je stol k svojem sedežu. »Ni mi drago žlabudranje otrok,« je nadaljeval, »kot star samec nimam nič lepših spominov na njih lepet. Bilo bi mi čisto nemogoče prebiti kak večer v družini kakkega otročaja. Ne odmikajte stola, gospodična, marveč sedite točno tja, kamor sem ga postavil — če Vam je namreč ugodno. Vrag vzemi vljudnost! Venomer jo pozabljam! — Tudi do plitkih starih dam mi ni bogve koliko. Sicer pa moram starko pozvati, sicer bi mislila, da jo puščam v nemar. Iz rodu Fairfaxov je, ali vsaj nje mož je bil tega rodu, in pravijo, da kri ni voda.«

Pozvonil je in poslal povabilo gospe Fairfax, ki je kmalu prišla s svojim pletenjem.

»Dober večer, gospa; poslal sem po Vas z ljudomilim namenom. Prepovedal sem Adelki govoriti o svojih darilih in zdaj bo počila, ako svojim občutkom ne bo dala duška. Bodite tako dobri, poslušajte jo in razgovarajte se z njo. To bo največje delo usmiljenja, ki ste ga kdaj storili.«

In res, jedva je Adelka ugledala gospo, že jo je poklicala k svoji zofi, kjer ji je kaj hitro napolnila krilo s porcelanom, slonovo kostjo in voskom iz svoje »boite«, bruhač pri tem pojasnila in radostne vzklike v taki angličini, kakršne je bila vešča.

»Zdaj sem izpolnil dolžnosti dobrega gospodarja,« je povzel Mr. Rochester, »in dal vsem gostom priliko, da se po svoje zabavajo; sedaj smem misliti tudi na lastno ugodje. Miss Eyre, le potegnite stol še malo naprej, še vedno ste malo preveč zadaj. Ne vidim Vas, ne da bi se premaknili, česar pa ne maram storiti.«

Storila sem mu po volji, dasi bi bila rajši ostala nekoliko v temi. A Mr. Rochester je znal tako vplivno ukazovati, da ni bilo moči se protiviti njegovim željam.

Kakor sem že omenila, smo sedeli v obednici. Lesteneec, prižgan za obed, je polnil dvorano s slavnostno lučjo. V kamini je plapolal velik ogenj. Bagreno rdeči zastori so veličastno zaslanjali visoka okna in še višji svod nad vhomom v dvorano. Vse je bilo tiho, le Adelka je pridružno blebetala — ni se upala glasno govoriti — v presledkih pa je kropil zimski dež po šipah.

Drevi je bil Mr. Rochester čisto drugi kot po navadi; ni bil ne tako resen ne tako mračen. Na ustih se mu je zibal smehljaj in oči so se mu svetile, ne vem, če od vina ali kar tako. Bil je v razpoloženju, ki ga povzroča v gospodih dobro kosilo: bolj zgovoren in prijazen je bil in manj resen in hladen kot jutraj. A bil je še vedno razkošno prešeren; naslanjal je glavo na mehki damast svojega naslanjača; lice mu je bilo kot iz granita izklesano; velike, temne, divne oči so se lesketale v migetajoči luči ognja, a iz njih globine je odsevalo nekaj kakor nežnost.

Strmel je kak dve minuti v ogenj. Motrila sem ga, a nenadno se je okrenil in ulovil moj pogled.

»Kaj me pa tako gledate, gospodična,« je dejal. »Ali me imate za lepega?«

Da sem kaj ugibala, bi bila na tako vprašanje odgovorila nedoločno in vljudno; toda odgovor mi je nekako smuknil z jezika, še preden sem se zavedela: »Ne, gospod.«

»Ah! Na mojo častno besedo, nekaj nenavadnega tiči v Vas,« je dejal. »Podobni ste kaki nunciji: pametni, mirni, resni in preprosti sedite, tiščite roki v krilo in upirate oči v tla, razen če jih slučajno započite vame, kakor ste to malo prej storili. Kadar Vas kdo kaj pobara ali na kaj opozori in ste primorani odgovoriti, izbruhnete zaokroženo mnenje, ki je vsaj rezko, če ne sirovo. Kaj pa ste mislili pravzaprav reči?«

»Gospod, bila sem preodkritosrčna. Reči mi je bilo, da ni lahko kar tako odgovoriti na kočljivo vprašanje, da so okusi različni, da lepota je malo zaleže ali kaj takega.«

»Nič takega niste smeli odgovoriti. Lepota da malo zaleže, seveda! In tako mi pod pretvezo ublažitve prejšnje žalitve, boža oč me in tolažeč, zarinete nožiček pod uho! Le naprej! Kaj je na meni napačnega, prosim? Menim, da imam vse ude in lice baš tako kot drugi možje?«

»Mr. Rochester, dovolite mi, da popravim prejšnji odgovor. Nisem Vas hotela pičiti, bila je le huda pomota.«

»Res je tako. Mislim, da je tako, in Vi boste za stvar odgovorni. Rešajte me. Ali Vam moje čelo ne ugaja?«

Dvignil je zavite goste kodre, ki so mu senčili čelo, in mi pokazal precej objemno shrambo intelektualnih organov, na kateri ni bilo sledu ne dobrote ne ljudomilja.

»Povejte zdaj, madama, ali sem bedak?«

»Nikakor ne, sir. Porečete mi nemara, da sem nevljudna, ako Vas vprašam s svoje strani, ali ste ljudomil?«

»Spet! Nov ubodljaj z nožičkom, dočmi se je delala, kot bi me hotela pobožati. In vse le zato, ker sem bil dejal, da ne ljubim društva ščenet in starih bab — ne smem tega glasno povedati. Ne, mlada gospa, ne ljubim ljudi vseppek, toda vest le imam,« je pokazal na vzbokline, o katerih trdijo, da so znaki vesti in ki so bile na srečo precej razvite in so povzročale, da je bil gorenji del glave tako širok. »Nekoč sem imel celo nekam rodo rahločutno srce. Ko sem bil Vaše starosti, sem bil dokaj čustven fant, ki se je zavzemal za neboljčnike, zanemarience in nesrečneže. Toda usoda me je premikastila, me zgnetla s pestmi in zdaj si laskam, da sem trd in tog kot gumijasta žoga, ki pa je še vedno na treh ali dveh točkah produšna in ima občutljivo jedro. Da! Je li potemtakem še kaj nade zame?«

»Kakšne nade, gospod?«

»Da se kdaj končnoveljavno prelevim iz gumija v meso?«

»Ni dvoma, preveč se je napil,« sem pomislila, ne vedoč, kaj bi mu odgovorila na čudno vprašanje. Kako bi naj vedela, ali je bil levitvi kos?

»Zdi se mi, da ste se zelo začudili, Miss Eyre; dasi tudi Vi niste lepši od mene, se Vam začuden obraz zelo podaja. Sicer mi je to ugodno, ker mi odklanja od obraza Vaše zvedave oči in jih zabava z obledelimi cvetkami preproge; le bodite še dalje presenečena! Mlada gospa, drevi sem za družino in pomenek!«

S to napovedjo je vstal iz naslonjača in se naslonil z laktom na mramornato polico kamina. Jasno sem videla stas in lice in nenavadno močne prsi, skoro preširoke za njegovo postavo. Vem, da bi ga marsikdo obsojal kot grdega; a bilo je toliko nezavednega ponosa v njegovi osebi, toliko lahkote v gibih, nebržnosti za vnanost, tako zanašanje na naravna ali privzeta svojstva, ki so nadomestovala nedostatek telesnih mikov, da si mu nehote pritegnil v tisti nebržnosti in začel nekako slepo verovati v njegovo samozavest.

»Drevi sem za družino in pomenek,« je ponovil, »in zato sem poslal po Vas. Ogenj in sveča mi nista bila dovolj družine, še Pilot bi mi ne bil zadostoval, ker nobena teh stvari se ne zna pomenkovati. Adelka je malo boljša, pa še vedno ni za pameten razgovor, kakor tudi gospa Fairfax ne. O Vas sem prepričan, da bi mi utegnili ugoditi, ako bi hoteli. Presenetili ste me kar prvi večer, ko sem Vas bil povabil semkaj. Od tistih dob sem malone pozabil na Vas. Druge misli so mi preganale spomin na Vas iz glave. Toda drevi bi bil rad dobre volje; hotel bi vse odgnati, kar me teži, in pozvati v dušo le to, kar mi godi. Rad bi Vas zdaj za jezik potegnili, da bi Vas bolj spoznal — zato pa govorite!«

Trajni kodri Din 100.—,
onduliranje Din 6.—, pri Marici Požar,
gledališki frizerki, Vetrinjska ul. 11.
283

Usnjeno riavo ročno torbico.
prazno, sem zgubila v V. okraju. Najdite ja prosim, da jo odda v upravi Večernika.
282

Služkinjo.
pošteno in snažno, ki zna tudi kuhati, sprejemem. Ponudbe pod »Snažna« na upravo Večernika.
280

Vila
z lepim dvojnimi stanovanjem, velikim gospodarskim poslopjem, konjskim hlevom in vrtom takoj na prodaj. Vprašati Studenci, Radvanjska 6.
277

Lepo opremljeno sobo
s hrano oddam dvema gospodičnima. Klavir na razpolago. Vprašati v trgovini, Tattenbachova ul. 24.
278

Zelo toplo sobo.
opremljeno z električno lučjo, 30 korakov od mosta, oddam takoj za Din 250.—. Ruška cesta 5/I. desno.
279

Opremljeno sobo
oddam s 1. februarjem eni ali dvema gospodičnima. Glavni trg 4, dvorišče.
281

Namestu da bi govorila, sem se smehljala, a ne tako, da bi se bila ponižala, kažoč kako vdanost.

»Govorite!« je silil vame.

»O čem, gospod?«

»O čem Vas je volja. Prepuščam Vam povsem izbor predmeta in način njega obravnave.«

Potemtakem sem mirno sedela in molčala. »Če pričakuje, da bom jezila le zato, da besedičim in se pokažem, bo kmalu videl, da si ni izbral prave žrtve,« sem si mislila.

»Vi ste nemi, Miss Eyre!«

Bila sem nema še naprej. Nagnil je glavo nekoliko k meni in mi naglo pogledal v oči.

»Trmasta je in jezna,« je rekel. »Ah, po pravici je taka! Prosil sem Vas na vmemaren, malone nespodoben način. Miss Eyre, prosim Vas odpuščanja. Enkrat za vselej bodi povedano, da ne maram postopati z Vami kot z uslužbenko, odnosno,« se je popravil, »zahtevam zase le tako nadrejenost, kakršno upravičuje dvajsetletna razlika v starosti in stoletna pokustva. To je pravično in j'y tiens (tega se držim), kakor bi rekla Adelka. Le na podlagi te nadrejenosti in ničesar drugega želim, da ste tako dobri in nocoj z mano malo pokramljate in spravite moje misli na drugi tir, da ne bodo venomer tako čemerne in se ne bodo vedno sukale okoli iste točke, kar me razjeda kot rja železo.«

Zdelo se mu je vredno, da mi stvar poasni, malone opravičil se je. Da se je tako ponižal, mi ni bilo brez pomena in tega tudi pokazati nisem hotela.

»Rada bi Vas zabavala, ko bi le utegnila, gospod; baš rada. Toda nobenega predmeta si ne upam načeti, ker ne vem, s čim bi Vam ustregla. Vprašajte me kaj in potrudila se bom, da Vam odgovorim.«

»V prvi vrsti torej: ali mi boste pritegnili, če trdim, da imam neke vrste pravico biti malo oblasten in oster, včasih celo malo prevzetan, vse iz navedenih vzrokov, ker sem dosti star, da bi Vam bil lahko oče, in ker sem mnogo preizkusil med ljudmi in narodi in sem preblodil pol sveta, dočim ste Vi ves čas mirno živeli z istimi ljudmi v isti hiši?«

»Storite, kar Vam je drago, sir.«

»To ni odgovor, ali je pravzaprav zelo izzivalec odgovor, ker nič ne pove. Odgovorite mi jasno!«

»Mislim, da Vam Vaša starost in Vaše izkustvo še ne dajata pravice, da bi mi zapovedovali. — Pravico do nadrejenosti Vam daje le način, kako ste uporabili svoj čas in svoje izkustvo.«

»Hm! To ste dobro povedali! Toda ne bom pritegnil, ker vidim, da bi mi ne bilo v prilog. Uporabil sem namreč oboje vsaj brez prida, da ne rečem naravnost v svojo škodo. Če se torej za nadrejenost ne zmeniva, morate le biti pripravljeni, da včasih izpolnite moje ukaze, ne da bi Vas ujezil ali žalil moj zapovedujoči glas. Ali hočete to storiti?«

Mislila sem si: Mr. Rochester je res čuden; zdi se, da je čisto pozabil na tistih letnih trideset funtov, ki mi jih plača, da mu slušam ukaze.

»Nasmehek je dober,« je dejal, zazrši takoj izpremembo na mojem licu; »toda povejte tudi nekaj.«

»Ugibala sem, gospod, da je prav malo gospodarjev, ki bi si delali skrbi, ali s svojimi ukazi svoje plačane uslužbenke jezijo ali žalijo.«

Plačane uslužbenke! Kaj, Vi ste moja plačana uslužbenka, ka-li? Oh da, pozabil sem čisto, da Vas plačam! Dobro torej! Ali mi hočete na tej mezdniski podlagi dovoliti, da sem včasih malo oblasten?«

Moč reklame

E. W. Phillips, ravnatelj kanadske »Manufacturer's Lise Insurance Cy« izjavlja, da je njegova tvrdka v minulemu letu samo na ta način obdržala svoj promet na zaželeni višini, da je v listih dvakrat toliko inserirala nego poprej. Phillips se zelo čudi, da se najdejo podjetja, ki v teh časih krize ne inserirajo.

Ko je hotela njegova tvrdka izravnati zaostanek v skladišču, je podvojila število inseratov po obsegu in številu. To je dalo agentom nove pobude, da so napregli dvojne sile in uspeh ni izostal. Promet se je v kratkem celo povečal in prekosil promet v starem letu, ko so bile še ugodnejše gospodarske razmere. Zato je njegovo podjetje sklenilo še za naprej se ravnati po sedanjem načelu, ker je praksa pokazala, da se dá samo na ta način doseči zaželeni uspeh.

Dolžnik.

— Dovolite, gospod, kdaj mi boste vendar že enkrat vrnili dolg?

»Žalibog Vam moram ostati dolžan tudi ta odgovor.«

Sprejemem učenca

proti malemu plačilu. Kotlarstvo Lovro Tomažič, Sodna ulica 24. 239



zastopniki se sprejmejo

Inserirajte v »Večerniku«

Sodna
najpreglednejša kartoteka!
Soklič, Maribor Tel. 2510